

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення дванадцятої сесії обласної
ради сьомого скликання

_____ 2018 року № _____

**ПРОГРАМА
ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
НА 2018-2020 РОКИ**

З М І С Т

	стор.
1. Паспорт Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки	3
2. Загальна характеристика Програми	5
3. Основні підсумки виконання Програми зайнятості населення Чернігівської області на період до 2017 року у 2017 році	6
4. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма	8
5. Мета Програми	9
6. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	9
7. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники	10
8. Координація та контроль за ходом виконання Програми	12

Додаток 1. Напрями та заходи Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки

Додаток 2. Очікувані показники виконання заходів Програми

1. ПАСПОРТ

Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Закони України «Про зайнятість населення», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 10 листопада 2017 року № 574 «Про розроблення проекту Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки»
3.	Розробник програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники програми	Департаменти обласної державної адміністрації: економічного розвитку, агропромислового розвитку, Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Чернігівський обласний центр зайнятості, Чернігівське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів
5.	Відповідальний виконавець програми	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації, Чернігівський обласний центр зайнятості
6.	Учасники програми	Департаменти обласної державної адміністрації: соціального захисту населення, економічного розвитку, агропромислового розвитку, сім'ї, молоді та спорту, культури і туризму, національностей та релігій; Управління освіти і науки обласної державної адміністрації, Чернігівський обласний центр зайнятості, Головне управління Пенсійного фонду України в Чернігівській області, Головне управління Державної фіскальної служби в Чернігівській області, Управління Держпраці у Чернігівській області, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Чернігівське обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів, районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад, сільських та селищних рад, об'єднані територіальні громади

7.	Термін реалізації програми	2018-2020 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми (для комплексних програм)	—
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі:	В межах кошторисних призначень відповідного бюджетного року
9.1.	коштів обласного бюджету	—
9.2.	коштів інших джерел	кошти, направлені на підтримку підприємств окремих галузей економіки, інвестиційних та інноваційних проектів тощо, а також кошти підприємств, організацій, установ усіх форм власності; кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття в межах його фінансових можливостей; кошти державного бюджету в межах кошторисних призначень відповідного бюджетного року на реалізацію заходів із соціальної та професійної адаптації учасників АТО; кошти Чернігівського відділення Фонду соціального захисту інвалідів

2. Загальна характеристика Програми

Програму продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки (далі – Програма) розроблено відповідно до статті 18 Закону України «Про зайнятість населення», статті 24 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 10 листопада 2017 року № 574 «Про розроблення проекту Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки» з урахуванням прогнозних показників економічного та соціального розвитку Чернігівської області та стратегічних напрямів розвитку ринку праці до 2020 року, вимог Стратегії сталого розвитку Чернігівської області до 2020 року, затвердженої рішенням сесії обласної ради від 28 травня 2015 року.

Програму спрямовано на реалізацію положень законів України «Про зайнятість населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»; актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства соціальної політики України; Генеральної Угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні, Територіальної Угоди про регулювання основних соціально-економічних принципів та трудових відносин на 2017-2020 роки між органами влади – Чернігівською обласною державною адміністрацією, Чернігівською обласною радою, роботодавцями та підприємцями – Обласним об'єднанням організацій роботодавців, Спільним представницьким органом сторони роботодавців Чернігівської області та профспілками – Спільним представницьким органом репрезентативних профспілок на територіальному рівні тощо.

У Програмі враховано динаміку процесів, що відбуваються на ринку праці області, пропозиції структурних підрозділів обласної державної адміністрації, територіальних органів центральних органів виконавчої влади в області, соціальних партнерів щодо стабілізації ситуації із зайнятістю населення.

Програма містить 8 розділів з інформацією про:

- основні підсумки виконання Програми зайнятості населення області у 2017 році;
- визначення проблеми та мети, на розв'язання якої спрямовано Програму;
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми;
- перелік завдань і заходів Програми та результативні показники;
- координацію та контроль за ходом виконання Програми.

У додатку до Програми викладено Напрями та заходи Програми продуктивної зайнятості населення Чернігівської області на 2018-2020 роки.

3. Основні підсумки виконання Програми зайнятості населення Чернігівської області на період до 2017 року у 2017 році

У 2017 році економічна ситуація в області характеризується зростанням виробництва валової продукції сільського господарства, капітальних інвестицій, обсягу виконаних будівельних робіт, введенного житла, обороту роздрібною торгівлі.

В області здійснювали господарську діяльність 5236 підприємств, з яких 4886 малих, у тому числі 3976 належить до мікропідприємств, 346 середніх, 4 великих та понад 34 тис. фізичних осіб-підприємців.

У 2017 році в області спостерігалось динамічне підвищення доходів від трудової діяльності. Середня заробітна плата штатного працівника за січень-листопад 2017 року становила 5543 грн, що перевищує її розмір за відповідний період 2016 року на 41,1 % та забезпечує рівень мінімальної заробітної плати (3200 грн) у 1,7 рази. З урахуванням впливу інфляційних процесів доходи працюючих в області за цей період зросли на 22,1 %.

Економічна нестабільність позначилася на попиті на робочу силу та втратах робочого часу. У листопаді 2017 року середньооблікова кількість штатних працівників на статистично обстежуваних підприємствах, в організаціях та установах Чернігівщини зменшилася на 2,5 тис. осіб (1,3 %) проти аналогічного показника 2016 року і становила 186,8 тис. осіб.

За останніми даними Державної служби статистики України (9 місяців 2017 року) в області:

- підвищено рівень зайнятості населення у віці 15-70 років за методологією МОП (з 55,8% за 9 місяців 2016 року до 56,3 % за 9 міс. 2017 року), у т.ч. працездатного віку – з 64,6 до 65,9 %;
- знижено чисельність (з 54,2 до 53,8 тис. осіб) та рівень безробіття у віці 15-70 років (з 11,3 до 11,2 %).

За 11 місяців 2017 року в області на створені нові робочі місця працевлаштовано 6759 осіб, з них за рахунок розвитку підприємницької діяльності та самозайнятості населення – 3704 (54,8 %). У зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці звільнено 3590 осіб. Реальний приріст становить 3169 робочих місць.

Реалізація заходів щодо поліпшення ситуації на регіональному ринку праці дозволили забезпечити надання якісних послуг населенню та підбору кадрів для роботодавців.

З метою виявлення і розширення кола вакансій, взаємодії з роботодавцями по формуванню банку вакансій і підбору кадрів в області у 2017 році організовано та проведено: 60 «ярмарків вакансій», в яких взяли участь 137 роботодавців та 713 безробітних; 279 «міні-ярмарків вакансій» (279 роботодавців та 3,3 тис. безробітних); 122 «презентації роботодавця» (висвітлено діяльність 122 суб'єктів господарювання, залучені 2,2 тис. безробітних); 724 інформаційні семінари щодо працевлаштування безробітних, зокрема, осіб з інвалідністю, із залученням 8,6 тис. роботодавців.

Упродовж 2017 року у банку даних обласної служби зайнятості налічувалося 29,1 тис. вакансій для укомплектування (на 9,2 % більше, ніж за 2016 рік) від 5,5 тис. роботодавців (більше на 3,3 %). Однак це на 21% менше кількості безробітних громадян на обліку. Погіршує цей показник і територіально-професійний дисбаланс, коли вакансія або спеціаліст територіально знаходяться у різних місцях і неможливо задовольнити потреби роботодавців або шукачів роботи через низьку мобільність робочої сили, транспортну недоступність, досить низьку заробітну плату більшості вакансій (57,5 % вакансій пропонували мінімальну зарплатню, 38,9 % - мали розмір від мінімальної до середньої по області).

Рівень укомплектування поданих роботодавцями вакансій є високим і досяг 87,5 %, дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили залишається: навантаження на 1 вільне робоче місце станом на 1 січня 2018 року – 10 безробітних осіб (на цю дату рік тому – 17 осіб).

Проводилася постійна робота щодо активізації життєвої позиції офіційно зареєстрованих безробітних.

За 2017 рік у центрах зайнятості області взято на облік 24,3 тис. безробітних громадян – на 2,9 % менше, ніж за 2016 рік.

Упродовж 2017 року перебувало на обліку та отримувало комплекс соціальних послуг 36,7 тис. безробітних громадян – на 10,9 % менше, ніж за 2016 рік.

Знайдено роботу та повернуто до трудової діяльності шляхом працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця 25,4 тис. громадян (на 7,6 % більше, ніж за 2016 рік), зокрема, 12,6 тис. офіційно безробітних, 40 безробітних отримали усю належну їм допомогу по безробіттю одноразово та започаткували власну справу.

В області організовано широкомасштабну профорієнтаційну роботу. За 2017 рік 90,6 тис. осіб різних категорій населення, зокрема, 35,7 тис. безробітних, які перебували на обліку в центрах зайнятості області, отримали 230 тис. профорієнтаційних послуг, у т.ч. профінформаційних, профконсультаційних та послуг з профвідбору.

Важливим напрямом активної політики у сфері зайнятості є професійна підготовка і перепідготовка безробітних, в першу чергу, за робітничими професіями та на замовлення роботодавців. Так, за рік до цього виду активної підтримки залучено 4,3 тис. безробітних, майже усі (за виключенням 44 осіб) навчалися під конкретне замовлення роботодавців. Для оперативного реагування на потреби роботодавців за індивідуальними планами і програмами навчалися 102 осіб. Підвищували кваліфікацію шляхом стажування безпосередньо на робочих місцях 2,1 тис. осіб.

Після закінчення професійного навчання 4,1 тис. осіб або 98,3 % були одразу працевлаштовані.

До участі у громадських та інших роботах тимчасового характеру, що стимулювали та заохочували безробітних до праці, було залучено 6,5 тис. осіб.

Здійснено комплекс послуг особам, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних конкурувати на ринку праці. Упродовж року до активних програм залучено 8,6 тис. безробітних «квотної» категорії, зокрема,

працевлаштовано – 4,3 тис. осіб, навчено новим професіям – 1,5 тис. осіб, залучено до громадських та тимчасових робіт – 2,8 тис. осіб.

Особлива увага приділялась вирішенню проблем зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю. За рік знайдено роботу 350 безробітним особам з інвалідністю, 93 особи набували нових професій або пройшли навчання, 120 осіб - брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру.

Ведеться активна робота щодо надання соціальних послуг демобілізованим військовослужбовцям, які повернулися із зони АТО та не мають роботи: упродовж 2017 року взято на облік 387 безробітних зазначеної категорії, усього перебувало на обліку 1,1 тис. колишніх військових. За рік 237 осіб отримали роботу (28 - отримали допомогу по безробіттю одноразово і започаткували власну справу, один – працевлаштований на новостворене робоче місце з виплатою роботодавцю компенсації єдиного соціального внеску), 58 – пройшли професійне навчання та перенавчання, 130 – залучено до тимчасової зайнятості; усі отримували комплекс соціальних послуг та належну відповідно до чинного законодавства допомогу по безробіттю.

В центрах зайнятості області реєструються та отримують соціальні послуги внутрішньо переміщені особи. Так, упродовж року перебувало на обліку 248 таких громадян, з них працевлаштовано 77 осіб, 13 осіб - набули актуальних на ринку праці регіону професій, 20 – взяли участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру.

Загалом до активних форм сприяння зайнятості упродовж 2017 року було залучено 23,3 тис. безробітних громадян – майже 2/3 громадян на обліку.

Станом на 1 січня 2018 року чисельність безробітних на обліку в центрах зайнятості області становить 10,9 тис. громадян і є меншою, ніж на 01.01.2017 на 1,4 тис. осіб або 11,6 %.

4. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Складна ситуація на національному і регіональному ринках праці, події, пов'язані із військовим конфліктом на сході України, зумовлюють необхідність вжиття додаткових заходів у підтримці зайнятості населення, оскільки простежуються такі негативні тенденції: нестача кваліфікованих працівників, старіння робочої сили, недосконалі освітні практики і, як наслідок, - відтік молоді за подальшим навчанням та працевлаштуванням до країн Європи, виникнення додаткових груп ризику на ринку праці, насамперед, внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО, осіб з інвалідністю та трудових мігрантів. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та модернізація регуляторних функцій держави створюють умови для вивільнення на ринок праці надлишку державних службовців, продавців, касирів, некваліфікованих робітників.

Непроста ситуація, що склалася з працевлаштуванням населення сіл, селищ та малих міст, є наслідком недостатньої державної підтримки економічного розвитку зазначених територій, зокрема їх інфраструктури, а

також низького рівня активності місцевих органів виконавчої влади у питаннях залучення інвестицій.

Значним залишається дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці, що пояснюється невідповідністю рівня та якості отриманої освіти професійним обов'язкам, відсутністю досвіду роботи, невідповідністю запитів молоді та пропозицій роботодавців.

Актуальною проблемою ринку праці є працевлаштування осіб з інвалідністю, для розв'язання якої необхідно удосконалити механізм стимулювання заінтересованості роботодавців у створенні робочих місць для таких осіб.

Також потребують вирішення питання регулювання соціально-трудових відносин, посилення соціального захисту громадян України.

5. Мета Програми

Головною метою Програми є сприяння продуктивній зайнятості населення, запровадження економічних та організаційно-правових механізмів, спрямованих на активізацію безробітних до пошуку роботи та забезпечення якнайшвидшого повернення на ринок праці, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили, легалізацію відносин у сфері зайнятості, посилення соціального захисту безробітних, підтримку неконкурентоспроможних громадян та осіб із додаткових груп ризику на ринку праці, зокрема, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, учасників антитерористичної операції, підвищення ролі заінтересованих у перетвореннях на ринку праці учасників соціального діалогу (об'єднань організацій роботодавців та професійних спілок).

6. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Відповідно до Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року, основними цілями розвитку регіону визначено: розвиток людського потенціалу, підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання, розвиток сільських територій.

У 2018–2020 роках прогнозується закріплення позитивних тенденцій соціально-економічного розвитку області: нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної промислової продукції, розвиток малого і середнього бізнесу, високопродуктивного агропромислового комплексу, підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності та інше.

Пріоритетом у роботі місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, територіальних громад, служби зайнятості, спільно з роботодавцями, профспілками є: регулювання ринку праці за рахунок

розгортання активних форм сприяння зайнятості населення, підвищення мотивації до праці в легальному секторі незайнятих громадян; підвищення якості і результативності надання послуг, профорієнтаційна робота з молоддю, випускниками загальноосвітніх навчальних закладів, сприяння самозайнятості та підтримка розвитку неаграрних видів бізнесу у сільській місцевості, забезпечення підтримки економічно активного населення, зокрема безробітних, у започаткуванні власної справи; ефективна робота з особами, які тривалий час перебувають на обліку, з особами з інвалідністю, внутрішньо переміщеними та демобілізованими військовослужбовцями, учасниками антитерористичної операції, іншими соціально вразливими категоріями населення.

Фінансове забезпечення заходів Програми планується здійснити за рахунок таких джерел:

- кошти, направлені на підтримку підприємств окремих галузей економіки, інвестиційних та інноваційних проектів, а також кошти підприємств, організацій, установ усіх форм власності:

- кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття в межах його фінансових можливостей;

- кошти державного бюджету в межах кошторисних призначень відповідного бюджетного року на реалізацію заходів із соціальної та професійної адаптації учасників АТО;

- кошти Чернігівського відділення Фонду соціального захисту інвалідів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Програма буде виконуватися в один етап впродовж 2018 – 2020 років.

7. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

З метою сприяння підвищенню рівня зайнятості та зниженню рівня безробіття пріоритетними напрямками у сфері зайнятості на період до 2020 року є:

Стимулювання заінтересованості роботодавців у створенні нових робочих місць, сприяння розвитку підприємництва та самостійній зайнятості населення шляхом:

- реалізації фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва;

- стимулювання заінтересованості роботодавців у модернізації виробництва, розвитку туристичної та рекреаційно-курортної інфраструктури;

- забезпечення інформаційної підтримки суб'єктів малого підприємництва, зокрема з питань організації та провадження підприємницької діяльності;

- забезпечення підтримки працездатного населення, зокрема безробітних, у започаткуванні власної справи;

- підвищення рівня зайнятості сільського населення шляхом:

- ефективного використання коштів для фінансування програми розвитку фермерства;
- сприяння розвитку мережі сільськогосподарських виробничих і обслуговуючих кооперативів.

Підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності економічно активного населення шляхом:

- проведення профорієнтаційної роботи у напрямку інформування та мотивації населення до професійного росту;
- удосконалення системи організації професійного навчання безробітних в напрямку максимального задоволення потреб роботодавців у робітничих кадрах необхідного їм професійно-кваліфікаційного рівня;
- удосконалення методів профорієнтаційної роботи з молоддю, підвищення мотивації заінтересованості молоді до оволодіння робітничими професіями;
- розроблення та запровадження освітніх стандартів на основі компетентнісного підходу;
- забезпечення систематичного інформування молоді щодо можливостей працевлаштування;
- сприяння запровадженню дуальної системи підготовки робітничих кадрів.

Посилення мотивації економічно активного населення до легальної зайнятості та підвищення державних гарантій в оплаті праці шляхом:

- проведення на постійній основі інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо переваг легальних трудових відносин для забезпечення соціального захисту працівників;
- підвищення ефективності державного нагляду і контролю за дотриманням вимог законодавства про працю та зайнятість населення з метою забезпечення реалізації конституційних прав і соціальних гарантій працівників;
- активізації співпраці сторін соціального діалогу щодо детінізації відносин на ринку праці, забезпечення дотримання прав і гарантій працівників.

Запровадження механізмів активізації безробітних до пошуку роботи та забезпечення якнайшвидшого повернення на ринок праці шляхом:

- надання якісних, адресних послуг, мотивуючих людей до праці в легальному секторі економіки, сприяючих поверненню громадянам активної життєвої позиції;
- проведення активної роботи з виявлення і розширення кола вакансій, взаємодії з роботодавцями по формуванню банку вакансій і підбору кадрів;
- оперативного працевлаштування громадян, що шукають роботу, зокрема, до настання офіційного безробіття,
- поліпшення механізму організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру на основі підвищення їх соціального статусу з

урахуванням потреб територіальних громад, що сприятиме тимчасовій зайнятості безробітних.

Сприяння зайнятості осіб, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці, шляхом:

– стимулювання заінтересованості роботодавців у працевлаштуванні на робоче місце за отриманою професією (спеціальністю) насамперед осіб з інвалідністю, та інших соціально вразливих верств населення;

– подальше розгортання активних програм сприяння зайнятості таких категорій населення, як молодь, жінки, соціально вразливі верстви населення, зокрема особи з інвалідністю, демобілізовані військовослужбовці, які повернулися із зони АТО.

Перелік завдань і заходів Програми, спрямованих на виконання пріоритетних завдань у сфері зайнятості населення, наведено в додатку 1.

Результативні показники для зазначеного переліку завдань і заходів наведені в додатку 2.

8. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Реалізація заходів Програми покладається на структурні підрозділи Чернігівської обласної державної адміністрації, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських, селищних та сільських рад, об'єднані територіальні громади.

Координація дій між виконавцями Програми буде здійснюватись Департаментом соціального захисту населення Чернігівської обласної державної адміністрації, що контролює її виконання, визначає порядок взаємного інформування.

Про стан виконання заходів Програми виконавці щороку інформують Департамент соціального захисту населення Чернігівської обласної державної адміністрації двічі на рік – до 10 липня та 10 січня.

Департамент соціального захисту населення Чернігівської обласної державної адміністрації надає узагальнену інформацію про стан виконання заходів Програми двічі на рік (до 30 липня та 30 січня) Чернігівській обласній раді.

У разі потреби Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації розробляє та вносить пропозиції Чернігівській обласній державній адміністрації щодо доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів і завдань, переліку виконавців, строків виконання Програми та окремих заходів і завдань тощо.

**Заступник директора Департаменту
соціального захисту населення
облдержадміністрації**

К.М. Тимошенко